

96462 - Babası Akika kurbanını kesmemişse, kendi Akika kurbanını kesebilir mi?

Soru

39 yaşında olan ve Kurban bayramında kurban kesmek isteyen bir kadına: İlk önce sen kendi Akika kurbanını kesmelisin. Çünkü baban senin Akika kurbanını kesmedi, dendi. Ayrıca kocası da çocukları için hiç Akika kurbanı kesmedi. Şimdi kadının bir kızı ve bir oğlu var. Bu kadının, hem kendisi, hem de çocukları için Akika kurbanlarını kesmeli midir? Yoksa çocukların babası mı Akika kurbanını kesmelidir? Bilindiği üzere kızı şu an onbeş, oğlu ise altı yaşındadır. Akika kurbanı farz veya vâcib midir? Yoksa çocuk ergenlik çağına erişince Akika kurbanı ondan düşer mi?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Tercih edilen görüşe göre Akika kurbanı müekked sünnettir. Nitekim (20018) nolu sorunun cevabında bu konunun açıklaması geçmişti.

Akika kurbanına muhatap olan kişi, babadır. Anne veya çocuklardan Akika kurbanını kesmeleri istenmez.

Çocuğun ergenlik çağına erişmesiyle Akika kurbanı düşmez (sâkit olmaz). Eğer baba (maddi yönden) Akika kurbanını kesmeye gücü yetiyorsa, çocukları için kesmediği Akika kurbanlarını kesmesi müstehaptır.

Eğer bir baba, çocuğunun Akika kurbanını kesmemişse, çocuğun kendisinin Akika kurbanını kesmesi dînen meşrû mudur?

Bu meselede âlimler arasında görüş ayrılığı bulunmaktadır. Görüldüğü kadarıyla bunu yapması meşrû ve müstehap sayılır.

İbn-i Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bir çocuk için hiç Akika kurbanı kesilmemiş, ergenlik çağına eriştikten sonra mal kazanmaya başlamış olsa bile kendisine Akika kurbanı gerekmez.

İmam Ahmed'e -Allah ona rahmet etsin- bu mesele sorulunca o şöyle demiştir:

- Akika kurbanı, babanın üzerinedir.Yani çocuk, kendisi için Akika kurbanı kesmez. Çünkü sünnet; başkası hakkındadır (babasının üzerinedir).

Atâ ve Hasan Basrî bu konuda şöyle demişlerdir:

- Kendisi için Akika kurbanını kesebilir.Çünkü Akika kurbanı onun hakkında meşrûdur ve çocuk, Akikası sebebiyle rehindir. Bu sebeple kendisini bu rehinlikten kurtarması ona meşrûdur.

Bize göre ise, Akika kurbanı, babası için meşrûdur.Yabancı bir kimse gibi, babadan başkası Akika kurbanını kesemez. Tıpkı Fitir sadakasında olduğu gibi..." ("el-Muğnâ"; c: 9, s: 364)

Büyük âlim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- "Tuhfetu'l-Mevdûd fî Ahkâmi'l-Mevlûd" adlı kitabında şöyle demiştir:

"Ondokuzuncu Bölüm: Anne ve babası, kendisinin Akika kurbanı kesmeyen kimse, ergenlik çağına erişince Akika kurbanını kesebilir mi?

el-Hallâl dedi ki:

- Küçükken kendisi için Akika kurbanı kesilmeyen kimsenin, büyükken kendi Akika kurbanını kesmesinin müstehap oluşu babı.

el-Hallâldaha sonra İsmail b. Saîd eş-Şalinci'nin bazı meselelerini zikretmiş ve şöyle demiştir:

Ahmed'e: Babası, Akika kurbanını kesmediğini oğluna haber veren kimse hakkında soru sordum ve

bu kimse kendisi için Akika kurbanı kesebilir mi? Dedim.

Ahmed bana şöyle cevap verdi:

-Akika kurbanı babanın üzerinedir.

el-Meymûnî'nin meselelerinden birisi de şudur:

"Ebu Abdullah'a (Ahmed'e) dedim ki:

- Bir kimsenin Akika kurbanı kesilmemişse, büyümüş olduğu halde Akika kurbanını kendisi kesebilir mi?

Ahmed, büyüğün Akika kurbanı hakkında bir şeyler rivâyet edildiği zikretti ve bunun zayıf olduğunu söyledi.

Ahmed'in, küçükken Akika kurbanı kesilmeyen kimsenin büyüdüğünde kendi Akika kurbanını kesmesinin güzel bir hareket gördüğünü işittim.

Ahmed -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bir kimse, kendi Akika kurbanını keserse, bunu çirkin görmem."

el-Meymûnî devamla şöyle der:

- Abdulmelik başka bir yerde bana şunu haber verdi:

"Ebu Abdullah'a (Ahmed'e) dedim ki:

Büyüdüğü zaman kendi akika kurbanını kesebilir mi?

Ahmed bana dedi ki:

- Büyük kimse hakkında bir şey işitmedim.

Ben dedim ki:

-Ama babasının imkanı yoktu, oğlu daha sonra zengin olunca bunu (Akika kurbanını) bırakmak istemedi ve kendi Akika kurbanını kesmek istedi.

Ahmed dedi ki:

- Bilmiyorum ve büyük hakkında bir şey işitmedim.

Ardından Ahmed bana dedi ki:

- Kim, bunu yaparsa (kendi Akika kurbanını keserse), güzel yapmış olur.İnsanlardan kimisi de bunu vâcip görmektedir.

Değerli âlim Abdulaziz b. Abdullah b. Baz -Allah ona rahmet etsin- bu sözü naklettikten sonra şöyle demiştir:

"Birinci görüş, daha açıktır. O da şudur: Bir kimsenin kendi Akika kurbanını kesmesi müstehaptır.Çünkü Akika kurbanı müekked sünnettir.Kimin babası bu sünneti terk etmişse, gücü yettiği takdirde babasının yerine bu sünneti yerine getirmesi meşrûdur.Çünkü bu konudaki hadisler geneldir. Bu hadislerden bazıları şunlardır:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[كُلُّ غُلَامٍ مَرْتَهَنٌ بِعَقِيْقَتِهِ، تُذْبِحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ، وَيُحَلَّقُ، وَيُسَمَّى.] [رواه أحمد وأصحاب السنن]

"Yeni doğan her çocuk, akikası karşılığında rehindir (Akikası kesilmeden ölürse, kıyâmet günü anne ve babasına şefaath etmekten men edilir). Akikası doğumunun yedinci gününde kesilir, (aynı günde) başı tıraş edilir ve kendisine isim verilir." (Ahmed ve Sünen sahipleri, Semura b. Cundub'den sahih bir isnadla rivâyet etmişlerdir.)

Yine bu hadislerden birisi de şudur:

Ümmü Kürz'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan hadiste o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e Akika hakkında sormuş, bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ، وَعَنِ الْأُنْثَىٰ وَاحِدَةً، وَلَا يَضُرُّكُمْ ذُكْرَانًا كُنَّ أُمَّ إِنْثَاءً.] رواه الترمذي وقال: هذا حديث حسن صحيح

"Doğan erkek çocuğu için iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir.Koyunların erkek veya dişi olması size bir zararı yoktur (fark etmez)." (Tirmizî; hadis no: 1516.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. Nesâî; hadis no: 4217)

Tirmizî bu hadise benzer Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan şu hadisi rivâyet etmiştir.

Âişe'den -Allah ondan râzı olsun-, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim, demiştir:

[عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مُكَافِئَتَانِ، وَعَنِ الْجَارِيَةِ شَاةً.] رواه الترمذي وقال: حسن صحيح وابن ماجه وصححه الألباني في صحيح الترمذي

"Doğan erkek çocuğu için birbirine denk iki koyun, kız çocuğu için ise bir koyun kesilir." (Tirmizî; hadis no: 1513.Tirmizî; "hadis, hasen sahihtir," demiştir. İbn-i Mâce; hadis no: 3163. Elbânî; "Sahih-i Tirmizî"; hadis no: 1221)

Bu hadis, sadece babaya yönelik değildir. Dolayısıyla evlat, anne ve yakın akrabalarından başka kimselere de yöneliktir." (Abdulaziz b. Baz; "Mecmû'u Fetâvâ"; c: 26, s: 266)

Buna göre soru soran bacımıza deriz ki:

-Kendinizin veya -babaları Akika kurbanlarını kesmemişse- çocuklarınızın Akika kurbanlarını kesebilirsiniz.

İkincisi:

Kurban bayramında kesilen kurban müekked sünnettir.Hem erkek, hem de kadın için meşrûdur. Bir erkek bu kurbanı kestiği zaman hem kendisi, hem de âilesinin yerine geçer. Aynı şekilde bir kadın, bu kurbanı kestiğinde hem kendisi, hem de âilesinin yerine geçer.

Bu kadın, kurbanları kocası ister kesmiş olsun veya olmasın, kendi kurbanlarını kesebilir. Bu kadın Kurban bayramında kurbanını keserse, bu kurban, Akika kurbanının yerine de geçer.

Büyük âlim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

"Onsekizinci Bölüm: Akika kurbanı ile Kurban bayramında kesilen kurbanın biraraya gelmesi halindeki hüküm

el-Hallâl dedi ki:

- Kurban bayramında kesilen kurbanın, (aynı güne denk geldiği zaman) Akika kurbanının yerine geçeceği babı:

Abdülmelik el-Meymûnî bize haber verdiği göre o Ebu Abdullah'a şöyle demiştir:

- Bir kimse, (aynı güne denk geldiği için) çocuğun Akika kurbanının yerine Kurban bayramında kesilen kurbanı kesmesi câiz midir?

Ahmed dedi ki:

- Bilmiyorum. Sonra dedi ki:

- Birden fazla kimse böyle diyor.

Ben dedim ki:

- Bu kimseler tâbîinden midir?

Ahmed:

- Evet, dedi.

Abdülmelik başka bir yerde bana şunu haber verdi:

Ahmed şunu zikretti:

- Tabîinden bazıları şöyle dediler:

- Eğer Kurban bayramında kurbanını keserse, bu kurban, Akika kurbanının yerine de geçer.

İsmet b. İsam bize haber verdiğine göre, Hanbel, Ebu Abdullah'ın şöyle dediğini nakletmiştir:

-Kurban bayramında kesilen kurbanın (aynı güne denk gelirse), Akika kurbanını kesmemiş olanın, Allah Teâlâ'dan Akika kurbanının da yerine geçmesini ümit ederim.

İsmet b. İsam başka bir yerde bize şöyle haber verdiğine göre, Hanbel, Ebu Abdullah'ın şöyle dediğini nakletmiştir:

- Eğer Kurban bayramında kurbanını keserse, bu, onun için Akika kurbanının da yerine geçer.Devamla dedi ki:

- Ebu Abdullah'ı bir kurbanlık satın aldıktan sonra onu, hem kendisi, hem de âilesi için kurban olarak keserken gördüm. O sıralarda oğlu Abdullah henüz küçük çocuktü. Ahmed, bununla hem Akika kurbanını, hem de Kurban baramında kesilen kurban niyetine satın almıştı. Kurbanı kestikten sonra etini taksim etti ve ondan da yedi." ("Tuhfetu'l-Mevdûd fî Ahkâmi'l-Mevlûd")

Bu konuda ([38197](#)) ve ([20018](#)) nolu soruların cevaplarına bakabilirsiniz.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.